

บทคัดย่อ

โครงการวิจัย “แนวทางการสร้างความเข้าใจในการปกครองรูปแบบ อบต.” ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) ใช้ระยะเวลาในการทำวิจัย 1 ปี โดยเริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ.2544 ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2544 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาการทำงานของ อบต.ตำบลห้วยปูลิง เป็นหลัก และสะท้อนแง่มุมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาของ อบต. ชั้นที่ 5 โดยภาพรวม การวิจัยใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม และเป็นการหาแนวทางในการที่จะสร้างความเข้าใจร่วมกันในการปกครองรูปแบบ อบต. โดยส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน พร้อมทั้งจะพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมให้มีความยั่งยืน และสังคมขัดแย้งน้อยที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากประชาชน โดยการเก็บข้อมูลจากชุมชนจากกลุ่มองค์กรชุมชนกลุ่มต่าง ๆ ในตำบล ซึ่งวิธีการเก็บใช้ข้อมูล 2 ลักษณะ คือ

1. **ข้อมูลดิบ** โดยผ่านเวทีกลุ่มต่าง ๆ ผ่านกลุ่มเป้าหมายของงานวิจัย ใช้ทั้งการประชุม การสัมภาษณ์ การกรอกแบบสอบถาม
2. **ข้อมูลมือสอง** โดยการหาข้อมูลจากหน่วยงานที่สรุปไว้เป็นรูปเล่มของงานเอกสาร และเรื่องราวที่มีโครงการต่าง ๆ เคยสรุปบทเรียน เป็นต้น

การนำข้อมูลที่ได้ทั้งสองลักษณะมาวิเคราะห์ ซึ่งใช้กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ช่วยวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ทั้งด้านปัญหา อุปสรรค และทิศทางการดำเนินงาน แนวทางต่าง ๆ ผ่านกระบวนการถกแถลงเห็นชอบ วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับชุมชน ฉะนั้น ผลต่าง ๆ ที่สรุปออกมาเป็นรูปเล่มในรายงานวิจัยจึงถือว่าประชาชน/องค์กร ชุมชนมีส่วนร่วมในการทำวิจัยอย่างแท้จริง

สรุปผลการศึกษา

จากการทำงานวิจัยที่ผ่านมาเป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วม ข้อมูลที่ได้เกิดจากกลุ่มความคิด การวิเคราะห์สาเหตุ ปัญหา รวมถึงการหาแนวทางออก จึงเป็นการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน เป็นการพัฒนาศักยภาพของคนทำให้กลุ่มผู้นำมีกระบวนการคิด วิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาเป็นระบบมากขึ้น ชุมชนเองรู้ปัญหา อุปสรรค และมีการเตรียมความพร้อมกับการรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นใน

อนาคตมากขึ้น มีเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากขึ้น จากการสังเกตโครงการที่ถูกลำ เสนอมักเกิดจากกลุ่มองค์กรชุมชน หรือชาวบ้านที่ผ่านการวิเคราะห์ระดับหมู่บ้าน แล้ว จึงนำเสนอต่อสภา อบต. นับเป็นการดำเนินงานที่ริเริ่มในทางที่ถูกต้องตามแผน การกระจายอำนาจสู่ประชาชน แต่ก็ยังต้องมีคนคอยร่วมมือผลักดันให้เกิดการ กระจายทั้งอำนาจ และรายได้สู่ชุมชนอย่างแท้จริงต่อไปอีก

ข้อสังเกตที่เกิดจากกระบวนการวิจัยที่ผ่านมา ซึ่งนับได้ว่าสร้างความเข้ม แข็งแก่กลุ่มองค์กร/ผู้นำในชุมชนดังนี้

1. ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. ได้รับการตรวจสอบ แะร้องเรียนจากชาวบ้านมากขึ้น ทำให้ภาวะความเป็นผู้นำมี อำนาจน้อยลง มีความโปร่งใสมากขึ้น และต้องมีการเรียนรู้ในท บาทหน้าที่มากขึ้น
2. การเลือกตั้งสมาชิก อบต. รุ่นที่สอง ชุมชนมีการคัดสรรคนมาก ขึ้น โดยไม่มองถึงเงิน และระบบเครือข่ายเหมือนรุ่นก่อน ๆ
3. ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ มีการทำงาน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน มากขึ้น ซึ่งสังเกตได้จากการทำงานที่ต้องผ่านเวทีประชาคมหมู่บ้าน หรือประชาคมตำบล โดยผู้นำเอง ไม่กล้านำเสนอโดยไม่ผ่าน ความเห็นจากชาวบ้าน
4. เกิดกลุ่มองค์กรชุมชนที่เข้มแข็งมากขึ้น เช่น กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน กลุ่มเครือข่ายการจัดการทรัพยากร กลุ่มเครือข่ายการป้องกันยาเสพติด กลุ่มต่าง ๆ ที่กล่าวมาสามารถเขียนโครงการ และนำ เสนอโครงการสู่ อบต. เพื่อการดูแลจัดการโดยกลุ่มตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกลุ่มองค์กร

จากกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้เป็นผลกระทบในเชิงพัฒนาจากการทำวิจัยโครงการแนวทางการสร้างความเข้าใจในการปกครองรูปแบบ อบต. ชุมชนป่าเกอญอ ตำบล ห้วยปูลิง และคงไม่หยุดเพียงเท่านั้น จะมีการวิวัฒนาการพัฒนาตำบลอีกยาวนานที่จะ ทำให้ประชาชนมีอำนาจ มีรายได้ตามสถานการณ์แต่ละยุค แต่ละสมัย

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมภายในชุมชนป่าเกอญอ ทำให้มี การปรับเปลี่ยนบทบาท บริบททางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นผลให้ชุมชนมีการเข้าสู่ระบบ การปกครองของสังคมไทย มีผู้นำที่เกิดขึ้นสองรูปแบบ คือ การปกครองแบบกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และทำให้เกิดการปกครองรูปแบบใหม่เกิดขึ้นอีก ก็คือ การปกครองรูป

แบบ อบต. ซึ่งแนวคิด ความเข้าใจของผู้นำยังไม่ชัดเจนมากนัก ดังนั้น ผู้นำ และชาวบ้านเอง การศึกษาเรียนรู้ระบบการปกครองรูปแบบ อบต. การปกครองรูปแบบกำนัน ผู้ใหญ่ รวมถึงสิทธิชุมชน การจัดการกระบวนการ ขั้นตอนการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจและมีแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญอีกกลุ่มหนึ่งที่จะสร้างให้เกิดความเข้าใจและเกิดการปฏิบัติที่ถูกต้องก็คือ หน่วยงานการปกครองทั้งระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันให้เกิดเวทีการเรียนรู้แก่กลุ่มผู้นำ และประชาชนโดยทั่วไป

Abstract

“The research project for building up the understanding in governing the Sub-district Administrative Organization (SAO)” was funded by the Thai Research Fund (TRF) Organization for 1 year, from January 2001 – January 2002. The project mainly aims to solve internal problems within the organization and also to reflect different ideas to improve/solve the problems of the Sub-district Administrative Organization level 5. This research used a participatory research process as a guide to building up understanding together in the SAO. The aim was to strengthen and harmonize the community into social, economic and environmental sustainable development. A reduction in social conflict was an additional objective.

The research implementation used the community participatory process, which collected data from community and organizations that are working with different groups in the Sub-district. The data collected was divided into the following 2 categories:

1. Data collected from Community Consultation. We collected the information directly from the research target group through different meetings, discussions, interviews and questionnaires.
2. Data collected from organizations working with these communities. This included end of project reports and other data related to their work with the communities.

Both sources of data were collected with agreement and full participation of the communities involved and the organizations working with the target group. They had discussed and analyzed the data, problems, constraints and also solutions. We could say that “this is research from the community for the community”.

Conclusion

This participatory research was done by people from different groups in the community to analyze the problems, causes, and constraints, and then plan together for solutions. The effect of the research also helped to build up the

capacity of the leaders and people from different groups in the community to be able to understand, organize, analyze and solve their own problem. Using the participatory approach also encourages the decentralization of governmental ideas. The SAO members always brought up the ideas, requests, and suggestions from their village meetings/discussions, but for more progress on these we still need support from everyone for the real decentralization of the administrative and income distribution.

From the research observations, the processes which encourage group/community strengthening are as follows:

1. Community leaders such as the Kamnan, Head Villagers, and SAO members, were monitored more and complained about by the villagers, so they have to use the authorization in the right way and to be clear and active in their responsibilities.
2. SAO election system had changed from a 'money and relatives' system to become more effective in selecting the representatives.
3. Leader groups working with more participation of the people in the community. The decision is from community agreement, not from the leader's decision. The villagers/community have more chance to investigate the leader's implementation.
4. There are more strengthened groups/organizations in the community, such as Women Group, Youth Group, Environmental Management Network, Drug Protection Network, etc. All these groups are able to write proposal to request for funds from the SAO to conduct their projects.

This research project had positive effected through all groups reported and it is still ongoing on the implementation to encourage the administration decentralization and the income distribution idea in the Sub-district.

At present, the economics, society, role and responsibility of people within the Pakaryor (White Karen) community had changed which it leads the

community in to Thai society governing system. The first system is Kamnan (Sub-district leader), Phu Yai Baan (head villagers) system. The second system is the Sub-district Administrative Organization which this one is the new system and not clear for the villagers and the leader group in how to manage the organization. Providing the knowledge will help the villagers and the leader group understand more about both governing system and also be able to apply knowledge to work effectively.

The governmental organization in all level (local, provincial, regional and national) is also very important to building up the understanding and effective implementation through their work plan, monitoring and evaluation.

The governmental organizations in all level, national, regional or local, are also have the important role to support and encourage learning process to everyone.